

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 013 «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи природознавства
Викладач (-і)	Сливка Лариса Володимирівна
Контактний телефон викладача	0506315884
E-mail викладача	larysa.slyvka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Аудиторний формат консультацій: щовівторка з 14.00 до 16.00 у корпусі Педагогічного факультету (вул. Бандери, 1; каб. 706.). За бажанням студентів, організовується дистанційний формат консультацій, а саме: <ul style="list-style-type: none"> – шляхом переписки електронною поштою; – шляхом переписки у вайбер-групі; – з використанням платформи ZOOM.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства» є формування у майбутніх учителів початкових класів науково-природничих знань; розширення уявлень студентів про природне середовище як цілісну матеріальну систему, компоненти якої знаходяться у постійному розвитку і взаємодії.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни «Основи природознавства» є формування особистості з науковим світоглядом, здатної до цивілізованої взаємодії з природою. Здобуті знання і уявлення є підґрунтям підготовки студентів до викладання основ природознавства у початковій школі.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення ЗСЖ.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p><u>Спеціальні (фахові) компетентності:</u></p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.</p> <p>СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього середовища.</p> <p><u>Програмні результати навчання:</u></p> <p>ПРН-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.</p> <p>ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.</p>	

ПРН-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної програми

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	56

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	Початкова освіта	Перший	Нормативна дисципліна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	с.р.
Тема 1 Планета Земля як геосистема. Сонячна система	2	2	6
Тема 2 Планета Земля як геосистема. Оболонки Землі	4	4	8
Тема 3 План місцевості і географічна карта	2	2	6
Тема 4 Біосфера. Основи класифікації світу живих організмів	2	2	6
Тема 5: Рослинний світ (Царство Рослин)	2	4	12
Тема 6: Тваринний світ (Царство Тварин)	4	4	18
ЗАГ.:	16	18	56

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань з курсу здійснюється планово і є неперервним впродовж усього навчання. Оцінювання індивідуальним, тобто спрямоване на виявлення глибокої і справедливої оцінки успіхів кожного студента, а не групи вцілому. Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів Оцінка за практичні заняття (включно із тестами) – 60 балів. Оцінка за самостійну роботу – 10 балів.
Вимоги до письмових (контрольних) робіт, тестів	Уміщені на паперових і електронних носіях тестові завдання, які розв'язує студент, передбачають вибір правильного варіанту відповіді. У підсумковій роботі, яка проводиться зазвичай у письмовій формі, студент повинен репрезентувати чіткі і конкретні відповіді на поставлені запитання.

	<p>Студент повинен виконати письмові роботи для перевірки компетентностей. Письмові роботи складаються з тестів.</p> <p>Письмова робота «Планета Земля як геосистема. Сонячна система» складається з 10 тестів (10-9 правильних відповідей – 3 бали; 8-5 правильних відповідей – 2 бали; 4-3 правильні відповіді – 1 бал).</p> <p>Письмова робота «Оболонки Землі» складається з 5 тестів (5 правильних відповідей – 2 бали; 4-3 правильні відповіді – 1 бал).</p> <p>Письмова робота «Царство тварин. №1» складається з 10 тестів (10 правильних відповідей – 3 бали; 9-7 правильних відповідей – 2 бали; 6-5 правильних відповідей – 1 бал).</p> <p>Письмова робота «Царство тварин. №2» складається з 7 тестів (7-6 правильних відповідей – 2 бали; 5-4 правильних відповідей – 1 бал).</p> <p>Письмова робота «План і карта» складається з 8 тестів (8-7 правильних відповідей – 3 бали; 6-5 правильних відповідей – 2 бали; 4-3 правильні відповіді – 1 бал).</p>
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 60 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки за практичні заняття і самостійну роботу – максимум 70 балів, мінімум 30 балів

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Під час занять від студентів очікуються активність, комунікабельність, творчість.

Неприпустимими є плагіат та списування.

Інформація щодо результатів тестування, виконання творчих проєктів, презентації результатів самостійної роботи тощо надається кожному студенту індивідуально і згідно розкладу практичних занять.

Студент, який не отримав підсумкової оцінки за результатами виконання практичних завдань, не виконав завдань для самостійної роботи, під час виставлення заліку отримує результат «незараховано».

Академічна доброчесність:

Викладання навчальної дисципліни «Основи природознавства» ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання. з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Порушеннями академічної доброчесності вважаються фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Дотримання академічної доброчесності детермінуються низкою положень і принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Зміст цих положень і документів у виразно за таким посиланням: URL: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях, під час реалізації контролю самостійної роботи і на екзамені є обов'язковою. Лекційні курси, додаткові ресурси тощо для засвоєння змісту навчальної дисципліни є доступними на сайті дистанційної освіти. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Якщо ж здобувач вищої освіти пропустив практичне заняття, то він повинен виконати усі практичні завдання, що вивчалися на цьому занятті, і отримати за виконану роботу оцінку. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем вищої освіти практичних занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (схвалене Вченою радою від 05 листопада 2019 р., протокол № 9; введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2019 р. № 799 (редакція 1); зі змінами, схваленими Вченою радою від 30 березня 2021 р., протокол № 3 та введеними в дію наказом ректора від 06 квітня 2021 р. № 212 (редакція 2), введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з

положенням можна за посиланням: URL: <http://surl.li/ykqd>

Неформальна освіта.

Під час вивчення навчальної дисципліни студент використовує, крім запропонованих викладачем обов'язкових джерел, джерела додаткові, а саме: вебсайти, друковану літературу тощо.

Під час вивчення навчальної дисципліни студент може здійснити неформальну освіту, а саме: пройти навчання на платформах онлайн-курсів (назву курсу визначає викладач). За наявності відповідного сертифіката студент отримує 5 балів, передбачених шкалою загальної системи оцінювання навчальної дисципліни.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р. № 819 (редакція 1), зі змінами, внесеними згідно з наказом ректора від 12 лютого 2021 р. № 80 (редакція 2). URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник. Вид. 2-е. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
2. Вахрушев Б. О., Ковальчук І. П., Комлев О. О., Кравчук Я. С. та ін. Рельєф України : навчальний посібник / за заг. ред В. В. Стецюка. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 688 с.
3. Голуб В. М. Основи природознавства : навч. посібник для студентів факультетів початкової та дошкільної освіти вищих навчальних закладів / В. М. Голуб, Н. П. Голуб; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. 2-ге вид., перероб. та доп. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 453 с.
4. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Основи природознавства з методикою в схемах та таблицях: навч. посіб. / упоряд.: Т. М. Дорошенко, В. В. Мацько. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 46 с.
5. Карапузова Н.Д., Карапузова І.В., Помагайбо В.М., Починок Є.А. Основи природознавства. Інтегрований курс: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти / за ред. В.М. Помагайбо. Київ : Академія, 2014. 476.
6. Васютіна Т.М., Сав'юк Г.П., Сав'юк М.І. Основи природознавства: землезнавство : навч.-метод. посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. 130с.
7. Лисенко Н.В. Еко – око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с.
8. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія / укладач Н. М. Горопаха. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.
9. Помагайбо В. Основи природознавства. Київ : Видавничий центр «Академія», 2014. 368 с.
10. Сливка Л. В. Навчальна практика з природознавства: інформаційно-дидактичний супровід: навчальний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 62 с.
11. Сливка Л. В. Основи природознавства і суспільствознавства: матеріали до лекцій. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 112 с.
12. Сливка Л. Проблема формування науково-природничих знань здобувачів вищої освіти: теорія і практика. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2023. No 16(48). С. 194–198. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.16/48.27>

Викладач:

**професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій
Сливка Лариса Володимирівна**